

رویکرد امام در مقابل توطئه‌ی انحلال ارتش

۳۱ فروردین ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۵۱

امام خمینی (ره) از همان ابتدای انقلاب، با بحث انحلال ارتش مخالف بودند و اعلام کردند که باید ارتش باقی بماند، اما نکته‌ی مهم در سخنرانی امام در پاسخ به طرح این ایده از سوی برخی گروه‌ها این بود که هدف از طرح بحث انحلال ارتش، تضعیف نظامی ایران جهت آماده‌سازی حمله‌ی عراق به ایران بود.

بلافاصله بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، یکی از مباحثی که مطرح شد، نوع تعامل نظام جدید با دستگاه‌ها و نهادهای باقی‌مانده از رژیم گذشته بود. یکی از این نهادها، ارتش بود که می‌توان گفت از همان ۲۲ بهمن، بحث تداوم فعالیت و یا انحلال آن به یکی از مباحث روز مطرح شد.

در این میان، برخی از گروهک‌ها که نقشی در پیروزی انقلاب نداشتند و در جریان مبارزات مردم توانسته بودند با غارت اسلحه‌خانه‌ی برخی از پادگان‌ها یا کلانتری‌ها، مجهز به سلاح شوند، از همان فردای انقلاب دم از انحلال ارتش زدند و اعلام می‌کردند که تداوم فعالیت ارتشی که ساختار آن براساس رژیم گذشته شکل گرفته است، در حکومت انقلاب میسر نیست. مطلب حاضر به ادعای این گروه‌ها و نتایج فعالیت‌های آن‌ها در این زمینه می‌پردازد. چریک‌هایی فدایی چریک‌های فدایی خلق از اولین گروه‌هایی بودند که بحث انحلال ارتش را مطرح کرده و اعلام نمودند که باید ارتشی تحت عنوان ارتش خلقی تشکیل شود. به‌عنوان مثال، آن‌ها در تجمعی که در اسفند ۱۳۵۷ برگزار کردند، این درخواست را مطرح نمودند. در بخشی از قطعنامه‌ی پایانی تجمع آن‌ها با اشاره به این موضوع که تصفیه‌ی ارتش و نیز جایگزینی امرای قبلی با فرماندهان جدید چاره‌ی کار نیست، آمده است: «ارتش و دستگاه‌های عریض و طویل اداری که ستون‌های رژیم وابسته به امپریالیسم به‌شمار می‌روند، باید هرچه زودتر منحل شوند و ارتش نوین خلق و ارگان‌های اداری نوین، که پاسخ‌گوی شرایط نوین هستند، به وجود آیند.» (۱) مهدی تقوی، یکی از اعضای سازمان منافقین، در اسفند ۱۳۵۷ ارتش را به‌عنوان یک اهرم امپریالیسم دانسته و گفته بود: «تا انهدام واقعی و قطعی این سیستم، ما نمی‌توانیم بگوییم انقلاب تمام شده است...» منافقین اما این فقط چریک‌های فدایی خلق نبود که طرح انحلال ارتش را دنبال می‌کرد. در این میان، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) هم جزء گروه‌هایی بودند که از همان ابتدای انقلاب، دم از انحلال ارتش می‌زدند. مهدی تقوی، یکی از اعضای سازمان منافقین در اسفند ۱۳۵۷، ارتش را به‌عنوان یک اهرم امپریالیسم دانسته و گفته بود: «تا انهدام واقعی و قطعی این سیستم، ما نمی‌توانیم بگوییم انقلاب تمام شده است. اگر پذیرفتیم که امپریالیسم دقیقاً به‌وسیله‌ی عوامل داخلی است که می‌تواند به تاراج و غارت خودش ادامه دهد، بنابراین ارتش یکی از اهرم‌های قدرتی است که می‌تواند منافعش را حفظ کند. وی در ادامه‌ی صحبت‌هایش، این چنین ادامه می‌دهد که انتقال سلاح از بازماندگان

ارتش شاهنشاهی به ارگان‌های مردمی، یک ضرورت انقلابی است.» (۲) آنچه در این میان ضروری به نظر می‌رسد این است که چرا گروهک‌هایی مانند منافقین و چریک‌های فدایی خلق از انحلال ارتش حمایت می‌کردند؟ آیا آن‌ها دغدغه‌ی انقلاب و حفاظت از آن را داشتند؟ برای جواب این سؤال، باید به عملکرد این گروه‌ها به جریان نآرامی‌های بعد از انقلاب اشاره کرد. در واقع بعد از انقلاب اسلامی، برخی از گروه‌های تجزیه‌طلب، به تحریک آمریکا و رژیم بعث، در نواحی مرزی ایران تحرکاتی را آغاز کردند. این مسئله موجب شد تا پیروان خط امام در صدد خنثی‌سازی نقش شوم این گروه‌ها برآیند، اما نکته‌ی جالب مشارکت گسترده‌ی عناصری از چریک‌های فدایی خلق و منافقین در جریان این تحرکات ضدانقلابی بود. بر این اساس، به‌خوبی می‌توان مشاهده کرد که این گروه‌ها در همان ابتدای انقلاب، وجود هر نهاد منسجمی را که بتواند جلوی فعالیت‌های آن‌ها را بگیرد، مانع خود می‌دانستند، چون احساس می‌کردند که ممکن است ارتش مانع تحقق اهداف آن‌ها بشود. برای تبیین این مسئله، باید به غائله‌ی ترکمن صحرا در اسفند ۵۷ اشاره کرد؛ غائله‌ای که با تحریک گروه‌های چپ و چریک‌های فدایی خلق شروع شد و هدف آن دامن زدن به حرکت تجزیه‌طلبانه بود. با این حال، هرچند با پادرمیانی دولت موقت این غائله به‌صورت کوتاه آرام شد، اما بعد از مدت کوتاهی، دوباره این گروه‌ها تحرکات خود را شروع کردند. این مسئله موجب درگیری مردم و سپاه با آن‌ها شد. در جریان این درگیری، ارتش هم به کمک مردم آمد تا آرامش را بازگرداند. همچنین مبارزه با ضدانقلاب در کردستان، یکی دیگر از اقدامات موفق ارتش در سال ۵۸ محسوب می‌شود. در این زمان، منافقین و برخی از گروه‌های چپ با فعالیت در کردستان، در صدد آماده‌سازی دخالت نظامی عراق به ایران بودند. در این زمان، ارتش به فرمان امام، وارد مسئله شد و نقش بسزایی در آرام ساختن این منطقه داشت. بر این اساس، به‌خوبی می‌توان متوجه شد که چرا این گروهک‌ها به دنبال انحلال ارتش بودند. واکنش امام خمینی (ره) به طرح انحلال ارتش امام خمینی (ره) از همان ابتدای انقلاب با بحث انحلال ارتش مخالف بودند و اعلام کردند که باید ارتش باقی بماند، اما نکته‌ی مهم در سخنرانی امام در پاسخ به طرح این ایده از سوی برخی گروه‌ها این بود که هدف از طرح بحث انحلال ارتش، تضعیف نظامی ایران جهت آماده‌سازی حمله‌ی عراق به ایران بود: «شما دیدید که از اولی که این انقلاب به پیروزی رسید، اول قدم این بود که ارتش لازم نیست دیگر، اول حرف آن‌هایی که تابع سیاست‌های خارجی هستند این بود که این ارتش طاغوتی است، این ارتش طاغوتی باید از بین برود. این کلمه را هم رویش گذاشتند که مردم را اغفال کنند! خوب، ما هم می‌دانستیم که مسئله چیست و این‌ها می‌خواهند چه بکنند. از این جهت، ما هم از روز اول این مطلب را محکوم کردیم و گفتیم که ارتش باید باشد... آن‌ها می‌خواستند که این قدرت را از ایران بگیرند و ارتش را نابود کنند و ارتش برود سراغ کار خودش و ایران بماند بدون ارتش و همچو راحت و آسوده، آقای صدام بیایند هر جا دلشان می‌خواهد!... باید توجه داشته باشید که اسلام برای ارتش ارج قائل است... و ملت ایران هم که مسلمان هستند و ما هم که به‌عنوان یک مسلمان هستیم، ارتش را با کمال قدرت حفظ می‌کنیم.» (۳) امام خمینی (ره) بعد از این موضع‌گیری، مخالفت قاطع خودشان را با انحلال ارتش اعلام نمودند و تداوم فعالیت ارتش برای انقلاب اسلامی را ضروری عنوان کردند. این مسئله موجب شد تا حداقل در ظاهر، گروهک‌ها از مطرح کردن بحث انحلال ارتش خودداری کنند. امام خمینی درباره‌ی طرح انحلال ارتش فرمودند: «آن‌ها می‌خواستند که این قدرت را از ایران بگیرند و ارتش را نابود کنند و ارتش برود سراغ کار خودش و ایران بماند بدون ارتش و همچو راحت و آسوده آقای صدام بیایند هر جا دلشان می‌خواهد!... باید توجه داشته باشید که اسلام برای ارتش ارج قائل است.» اما حفظ ارتش در زمان دفاع مقدس چه دستاوردی داشت؟ نیروی زمینی ارتش با پذیرش پدافند در خطوط مقدم نبرد، راه را برای هرگونه نفوذ مجدد دشمن بست و با آماده شدن یگان‌های سپاه پاسداران و انجام عملیات ثامن‌الائمه، مقدمات بیرون راندن دشمن فراهم گردید؛ به‌گونه‌ای

که قسمت عمده‌ی سرزمین‌های اشغالی ایران آزاد شد و دشمن در خطوط مرزی استقرار یافت. همچنین همکاری و تعامل ارتش با سپاه و بسیج در دوران دفاع مقدس، زمینه‌ساز پیروزی بسیاری از عملیات‌ها در این زمان گردید. فرجام سخن در واقع مروری بر اهداف ضدانقلاب در خصوص مطرح کردن بحث انحلال ارتش، نشان می‌دهد که آن‌ها از همان ابتدا در صدد بودند تا تمامی نهادها و ساختارهایی را که مانع رسیدن آن‌ها به اهدافشان هستند، منحل یا تضعیف کنند تا در زمانی که اقدامات خود را آغاز می‌کنند، فردی نباشد که بتواند جلوی آن‌ها بایستد. بر این اساس، آن‌ها بحث انحلال ارتش را مطرح کردند که با توجه به هوشیاری امام خمینی (ره)، این بحث بی‌نتیجه ماند و با باقی ماندن ارتش، این نهاد منشأ خدمات زیادی در طول دفاع مقدس و مبارزه با ضدانقلاب گردید. (*پی‌نوشت‌ها ۱. سهراب صلاحی، پژوهشی در تحولات معاصر ایران، تهران، انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)، ۱۳۸۶، ص ۳۸۳-۳۸۴. ۲. محمد جوادیاری، پرسمان انقلاب اسلامی، انتشارات وثوق، ۱۳۸۷، ص ۴۳۶-۴۴۲. ۳. صحیفه‌ی امام، ج ۱۴، ص ۴۴۳-۴۴۲. منبع: برهان

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۳۰۱۵۶/رویکرد-مقابله-ارتش-انحلال-پ-توطئه-مقابله-امام-رویکرد/۳۰۱۵۶>